

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора педагогічних наук, доцент
Денисенко Наталії Григорівни
на дисертацію Колесник Світлани Віталіївни на тему
«Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до
анімаційно-гурткової роботи», представлену на здобуття ступеня доктора
філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки,
галузь знань 01 Освіта / Педагогіка**

Актуальність теми дослідження. Проблема зміцнення та збереження здоров'я учнів не втрачає актуальності й потребує оновлення шляхів її розв'язання. Одним із способів розширення рухової активності учнів є проведення позакласної роботи з фізичної культури в закладах загальної середньої освіти, зокрема анімаційно-гурткової роботи з фізичної культури. Згідно з Концепцією Нової української школи, одним із ключових її компонентів є «умотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно, вміє генерувати нові ідеї й ініціативи втілювати їх у життя». У дисертації Колесник С. В. матеріалізується бачення щодо модернізації вищої фізкультурної освіти через обґрунтування змін змісту, форм і методів навчання майбутніх фізкультурних кадрів у закладах вищої освіти. Власне, робота пропонує бачення предмета дослідження крізь призму оновлення процесу професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти, а також теоретичних, емпіричних та статистичних методів дослідження, що зумовлює більшу об'єктивність отриманих результатів. Не можна також оминати той факт, що роботу присвячено популярній сьогодні в Новій українській школі анімаційно-гуртковій роботі для вивчення нових видів спорту.

Дисертація Колесник С. В. присвячена подальшому розвитку проблематики у різних напрямках. По-перше, це логічне співвіднесення компонентів готовності із змістом навчальних професійно-орієнтованих дисциплін з метою виділення фундаментальних знань і варіативних компонентів. По друге – використання активних та інтерактивних методів навчання. Зокрема, це висока ступінь включення студентів у процес навчання його «вимушена активність» – примусова активізація мислення, підвищене емоційне включення студентів і творчий характер занять, колективне формування зусиль та інтенсифікація процесу навчання.

Інший напрямок досліджень Колесник С. В. полягає у побудові моделі та педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи, яку представлено автором як сукупність систематизованих у певній послідовності блоків (концептуально-цільового, організаційно-змістового, діяльнісно-технологічного та аналітико-результативного); з дотриманням підходів (аксіологічного, компетентнісного, діяльнісного, особистісно-орієнтованого); педагогічних принципів (загальнодидактичних: свідомості та активності, систематичності й

послідовності, доступності та індивідуалізації, зв'язку теорії з практичною діяльністю та специфічних: інноваційності, креативності, самостійності, рефлексивності).

Ступінь наукової обґрунтованості результатів, сформульованих в роботі, їх наукова новизна. Актуальність обраної теми верифікується її новизною, причетністю до формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи, а саме: змодельовано процес підготовки сучасного вчителя фізичної культури в умовах закладу вищої освіти; вдосконалено змістове наповнення освітнього процесу щодо анімаційно-гурткової роботи відповідними освітніми компонентами; виділено структурні блоки авторської моделі; розроблено діагностичний інструментарій для моніторингу рівнів сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи; теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність запропонованих автором педагогічних умов.

У роботі, зокрема, вперше вирішується питання тлумачення понять «анімаційно-гурткова робота», «готовність майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи», конкретизовано сутнісний зміст дефініції «позакласна робота учителя фізичної культури».

Представлено результати обчислювальних експериментів підтверджують достовірність отриманих теоретичних результатів та ефективність запропонованої моделі.

За допомогою розробленого програмного комплексу «КБЖ: педагогічна діагностика готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи» вперше виявлено рівні динаміки сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи за мотиваційним, змістовим, діяльнісно-практичним, особистісно-рефлексивним критеріями.

Отже, питання, що вирішуються дисертанткою, є малодослідженими та лакунарними, що об'єктивує новизну роботи та її актуальність для розвитку наукової вітчизняної думки щодо підготовки нового покоління учителів фізичної культури для української школи.

Структура і зміст дисертації. Апробація наукового пошуку Колесник С. В. має місце в 30 публікаціях, з них: 7 статей у наукових фахових виданнях України (3 – одноосібні); 1 стаття у закордонному виданні, що внесено до міжнародної наукометричної бази Scopus; 20 тез у збірниках матеріалів конференцій; 1 навчально-методичні рекомендації, 1 комп'ютерна програма. Матеріалом наукової розвідки дисертантки слугує картотека іноземного та україномовного дискурсів (185 найменувань), з яких найпоказовіші уживання проаналізовані у дисертації. Робота має вихід у комплексну наукову тему «Вплив фізичної активності на якість життя різних груп населення», що розробляється Волинським національним університетом імені Лесі Українки (номер державної реєстрації: 0119U001191, 2019–2020 рр.).

Відокремлені полярні дихотомії є предметом скрупульозного наукового креативного пошуку дисертантки, результати якого представлені у трьох

розділах рецензованої праці та у висновках. Загальний обсяг роботи складається з анотацій, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 233 сторінки, із них основний текст – 178 сторінок, список використаних джерел складає 185 найменувань, 17 таблиць, 35 рисунків.

У *вступі* роботи йдеться про вибір теми, її актуальність, об'єкт, предмет, методи, новизну та значущість дослідження. Кожний з трьох розділів дисертації виконаний в контексті авторського бачення концепту формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи – релевантно, валідно, за сьогоденною методологією.

Перший розділ роботи, за традицією наукових праць, присвячується теоретичним засадам формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи, змісту та формам анімаційно-гурткової роботи з фізичної культури в теорії і практиці позакласної роботи в закладах загальної середньої освіти та структурному аналізу готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи. Серед атрибутів авторка виділяє ознаки анімаційно-гурткової роботи, які маркують різні підходи вчених та студій до ідентифікації цього процесу в Новій українській школі, її форми, особливості організації з учнями різного віку і статі, способи застосування у школі, логічні зв'язки між урочними та позаурочними формами занять фізичними вправами в НУШ та ін. Дисертантка визначає і характеризує структурні компоненти готовності такі, як: ціннісно-мотиваційний, когнітивний, діяльнісний і особистісний.

Отже, за висновками першого розділу Колесник С. В. визнає анімаційно-гурткову роботу як систему організованих занять фізичними вправами в позаурочний час, яка реалізується на добровільних засадах та забезпечує необхідні умови для формування в учнів потреб і мотивів до систематичних занять фізичною культурою, умінь і навичок для підтримання високого рівня фізичної та розумової працездатності й здоров'я (ст. 42-43).

У *другому розділі* розглянуто етапи і методика дослідження. Доречним є виокремлення вітчизняного і зарубіжного досвіду підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Особливо імпонує представлена широкому педагогічному загалу авторська модель формування готовності вітчизняних учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи.

Зокрема, проведений Колесник С. В. аналіз результатів сучасного стану готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації та проведення анімаційно-гурткової роботи в закладах загальної середньої освіти лише підтверджує доцільність розробки досліджуваної проблеми (ст. 121).

Автор наводить схему (ст. 85), яка окреслює критерії відповідно до встановлених компонентів готовності студентів до анімаційно-гурткової роботи (*ціннісно-мотиваційного, когнітивного, діяльнісного та особистісного*). Колесник С. В. також виокремлює такі критерії, як: *мотиваційний, змістовий, діялісно-практичний, особистісно-рефлексивний та моделює сам процес формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи* (ст.106).

Отже, проектування і теоретичне обґрунтування моделі, на нашу думку, має практично-прикладне значення в системі підготовки сучасного покоління учителів фізичної культури.

Третій розділ (перша частина) містить дослідницько-експериментальну роботу з перевірки ефективності педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи. Інша частина розділу присвячена результатам дослідження сучасного стану проведення позакласної та анімаційно-гурткової роботи, вихідного стану сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи, проведеного в межах констатувального експерименту, що висвітлено у підрозділах 2.1 та 2.2. Тут важливими є наслідки експериментальної перевірки ефективності педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи та виявлення позитивного приросту рівнів її сформованості у студентів експериментальної групи. Кореляційний аналіз експериментальних показників виявив, що за результатами формувального етапу педагогічного експерименту в експериментальній групі існують статистично значимі кореляційні взаємозв'язки між окремими структурними компонентами готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи (ст.173). Усі отримані результати проілюстровані інформативними таблицями графіками, діаграмами із повним переліком використаних значень.

Практичне значення наукових результатів. Практичне, прикладне значення роботи вважаємо вельми валоративним для дидактичного, освітнього процесу, для використання доробків у релевантних курсах та спецкурсах, а також при написанні наукових робіт студентами, магістрантами та аспірантами. Так, на практиці за допомогою розробленого інформаційного пакету навчально-методичних матеріалів у системі Microsoft Teams, що охоплює силабуси освітніх компонентів «Теорія і методика позакласної і позашкільної роботи», «Професійна майстерність керівника гуртка», «Методика анімаційної роботи» можна моделювати різні форми анімаційно-гурткової роботи з учнями різного віку і статі. За допомогою навчально-методичних рекомендацій «Теорія і методика позакласної та позашкільної роботи в схемах і таблицях» можна готувати сценарії оздоровчо-спортивних заходів в НУШ (Нова українська школа). За допомогою комп'ютерної програми «КБЖ: педагогічна діагностика готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи» можна вносити своєчасні корективи у процес підготовки майбутніх учителів фізичної культури до самостійної професійної діяльності, зокрема організації оздоровчо-спортивних заходів в школі.

Відомості про дотримання академічної доброчесності. У дисертації та наукових публікаціях Колесник С. В. відсутні порушення академічної доброчесності.

Зауваження і пропозиції до дисертації. Водночас робота не позбавлена певних дискусійних моментів, на які хотілося б звернути окрему увагу:

1) Для посилення єдності теоретичної та практичної складових підготовки студентів до анімаційно-гурткової роботи, а також розвитку їх особистісних

професійних якостей, варто було б змодельовати певні проблемно-педагогічні ситуації, які виникають при організації спортивно-розважальних заходів.

2) На нашу думку, дисертаційна праця набула би більш розгорнутого характеру, якби до матеріалу дослідження були долучені не тільки наукові публікації, але й матеріали вчителів-практиків, Заслужених вчителів України, переможців та призерів всеукраїнських конкурсів «Вчитель року» у номінації «Фізична культура», яких є чимало на Волині.

3) Має сенс дещо розширити опис різних видів педагогічних практик через запровадження дуальної форми навчання в системі формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи.

4) При обґрунтуванні суперечностей дослідження підкреслити можливості вибіркових дисциплін, пов'язаних з формуванням готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи для реалізації університетської автономії.

5) Підсилити критичний підхід автора до організації гурткової роботи з вивчення нових видів спорту в школі.

Всі наведені недоліки аж ніяк не впливають на позитивну оцінку дисертації. Зауваження носять рекомендаційно-дотичний характер, не стосуються основного концептуального змісту дисертації та не применшують її позитивної оцінки і можуть бути предметом подальших досліджень автора.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим нормам. Вважаємо, що дисертація Колесник С. В. «Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи» є завершеною науковою працею, яка містить низку нових, актуальних та достовірних результатів, що свідчать про її складність, систематичність та важливе значення для професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Дисертація повністю відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (з наступними змінами) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р., а її автор Колесник С. В. заслуговує присудження їй ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки (01 Освіта / Педагогіка).

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, доцент

Заслужений вчитель України,

декан факультету початкової освіти та фізичної

культури Комунального закладу вищої освіти

«Луцький педагогічний коледж»

Волинської обласної ради

Н. Г. Денисенко

Підпис Н. Г. Денисенко
Старший інспектор з кадрів

Підпис Наталія Шмишко